

נקבל יותר שכר, כי זה נסיון גדול יותר - תוספות מביאים שם - מכאן יש ללמוד שצריך להרחיק מפתח עבודת כוכבים כל מה שיכול להרחיק, כי כתוב (משלי ה, ח) "אל תקרב אל פתח ביתה". לבסוף הם הלכו מהדרך של העריות, וכשהגיעו לשם - נכנעו מפניהם ונכנסו לאהל. אמר לו חברו, מנין לך שכך צריך לעשות? אתה לא מפחד מיצר הרע?! מאיפה הכח הזה שאתה סומך על עצמך?... אמר לו, כתוב "מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה", ואנחנו הולכים ומדברים בדברי תורה, וזה ישמור עלינו מכל דבר רע והרהור חטאי".

שלא נטעה... הגר"ח שמואלביץ מסייג ואומר שבדור שלנו זה לא שייך... אי אפשר לסמוך על זה שאנחנו לומדים תורה, כי רבי ישראל סלנטר אומר שזה רק כשלומדים בקדושה ובטהרה כמו התנאים והאמוראים, ממילא אצלנו זה לא שייך... עכ"פ הוא אמר לו מזימה תשמור עליך, ופרש"י היות ואנחנו מדברים בתורה, אנחנו לא צריכים לחשוש שניכשל, ויהיה לנו שכר יותר גדול... רואים פה את הפחד של האמוראים... פחד נורא ואיום... איך אתה לא מפחד?... מה מדובר פה? רק לעבור ליד זה... לעבור ליד זה, מה קרה?... אך האמוראים רעדו... יוסף הצדיק, עוד דקה של נסיון... הוא רוצה לברוח, והוא באמת גם ברח, אבל לא להישאר כלום - אף לא רגע אי מיותר - בתוך הניסיון, זו היראת שמים הגדולה, ועל זה זוכים לכל השכר הגדול.

בשלי הרעה הזאת...

דם אחינו עדיין רותח... אי אפשר לעבור על זה בשתיקה... ליל שבת, בתוך בית כנסת... פיגוע כל כך נורא ואיום... מה רוצים מאיתנו?... בשעתו, כאשר סאדם חוסיין מעיראק - שיגר טילים מסוכנים לארץ, מרן שה"ת הגר"ח קניבסקי זצ"ל אמר שבבני ברק לא יפלו טילים. אגב, הסיבה לכך בגלל הזכות של התורה, שיש ריבוי תורה בעיר בני ברק בלעה"י, אך כעת הראו לי בעלון מנכדו של מרן שה"ת, שזה בזכות שיש בב"ב חשמל כשר בשבת [גנרטור] וזה וזה גורם...

עכ"פ ידוע שנפל טיל בדיוק ברמת גן על גבול בני ברק, ברחוב יונה. היה זה בליל שבת. למחרת בבוקר נכנס גיסי הרה"י ר' אברהם צבי טובי אל מרן הרב שך זצ"ל, (הוא היה מאד מקורב אליו) בהתפעלות רבה, איזה ניסים גלויים, אותות ומופתים באדמת בני חס... זה מאד כאב לרב שך, הוא הוכיח אותו: ככה מדבר בן תורה?!... הרי יונה אמר בשלי הרעה הזאת... בא תחשוב לרגע, למה נפל הטיל בליל שבת?... בליל שבת לומדים פחות ויש רפיון בישיבה... וכאשר יש רפיון יכול הטיל לחזור. אז בא ונתחזק בלימוד התורה של ליל שבת! ובכלל, כל הלימוד של שישי שבת! וכי הטיל הגיע בגללם?!... זה בגללנו!!! בשלי הרעה הזאת. וכמובן גם אנחנו צריכים להתחזק בלימוד.

המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א אמר שיחה: "במסתרים תבכה נפשי... ה"תבכה נפשי" הפעם - זה על ה"במסתרים"... כל המכשירים האלקטרוניים, לשלל שמותם... שאיומי חצי טאצ', נגנים קטנים תמימים למראה... ועוד כל מיני מכשירים. היצה"ר מחליף את השמות שלו כל רגע... סתם, זה דבר מעניין, איך היצה"ר הענק הזה שכולו מלא עיניים, נכנס בתוך מכשיר כזה קטן... זה כישרון מיוחד, 'סוד הצמצום'...

על כל פנים, על ה"במסתרים" הזה - תבכה נפשי, על זה הקב"ה לא מוותר! אלוקים של אלו - שונא זימה! כל הדברים הללו עם כל כינוייהם, מביאים כל המכשולים הגדולים. זה נורא ואיום... על זה משלמים מחיר...

וכתוב באור החיים הקדוש, (פרשת משפטים) וזה לא יעזור לאף אחד... גם אם הוא יהיה גדול בתורה זה לא יעזור לו, רק שלו זה כנראה לא יקרה...

אומר האור החיים: "כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם שלם המבעיר את הבעירה".

לברוח מן הניסיון...

חז"ל אומרים במדרש תהילים (קיד) "הים ראה וינס" דבר אחר, ראה ארונו של יוסף יורד לים, אמר הקדוש ברוך הוא ינוס מפני הנס שנאמר ויעזב בגדו בידה, וינס ויצא החוצה.

הים נס מפני ונס, מסביר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: חז"ל אומרים שיוסף קיבל שכר על כל הניסיון שהיה לו בבית פוטיפר בעריות - מידה כנגד מידה, על כל פעולה שלו, גם על הכי קטנה. **צואר** שלא רכן לעבירה - וישם רבד הזהב על צוארו **פה** שלא נשק לעבירה - ועל פיך ישק כל עמי. **יד** שלא התקרבה לעבירה - ויסר פרעה את טבעתו ויתן אותה על יד יוסף. כל אבר ואבר שנתאמץ לא לעבור על העבירה - קיבל שכר. על כל פעולה ופעולה שיוסף עשה בשביל לא לעבור את העבירה - הוא קיבל שכר. אבל השכר הכי גדול זה קריעת יום סוף... עם מה זכינו לקריעת יום סוף?... בזכות ארונו של יוסף, הים ראה את ארונו של יוסף ונס מפני הנס...! ולמה זה יותר גדול מכל הניסיון?...

אומר רבי חיים שמואלביץ, ולמעשה זה כתוב בשערי תשובה (שער ג' אות ז') רבינו יונה מביא את דברי חז"ל (ע"ז לה, ב) "כי טובים דודין מייך, חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה. ואנחנו צריכים לפרש גם את זה: ידוע תדע כי **יראת השם** - יסוד המצוות, שנא' "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי אם **ליראה** את ה' אלוקיך", **ובזה ירצה ה' את ברואיו** כמו שנאמר 'רוצה ה' את יראיו'. ותקנות חכמים וגדריהם - יסוד לדרך היראה, כי יעשו גדר והרחקה פן תגע יד אדם באיסור התורה וכו', על כן אמרו חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה, כי גדריהם וגזירותם מעיקרי היראה, ומצוות היראה שכרה הרבה כנגד מצוות רבות 'כי היא היסוד לה'.

אומר לנו רבינו יונה, שעיקר היראת שמים - זה ה**בריחה** מן העבירה! אחד שלא מחלל שבת - זה דבר גדול מאד, אך בדרך כלל בבתים של יראים, יש כיסוי על מתג החשמל בשבת - כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

אגב, על רבינו הגדול המשגיח ר' מאיר חדש זצ"ל מסופר, כי לעת זקנתו שכח פעם והדליק חשמל בשירותים בליל שבת. וכשהסבו את תשומת לבו על העניין, קיבל על עצמו מאז ועד סוף ימיו לא להדליק חשמל בשירותים גם ביום חול! למה, כי אולי הוא ישכח וכשלב בשבת חלילה.

זה יראת שמים...! זה היראת שמים שאומר לנו רבינו יונה, ובה ירצה ה' את ברואיו.

אומר רבי חיים שמואלביץ, זה הרי דבר נורא: "ויעזוב בגדו אצלה" - זהו הממצא המפליל... ככה - אין לה שום ממצא להוכיח את דבריה, אז יגידו שזה סתם עלילה, אבל עכשיו היא מראה להם את הבגד שלו... מה זה אומר?... וכתוב בחז"ל שיוסף היה גיבור! הוא יכל להתעצם ולקחת לה את הבגד ואז לברוח, אז למה הוא לא עשה את זה?... **אומר רבי חיים שמואלביץ; עוד רגע של נסיון - מי אומר שאני אוכל לעמוד בזה...**

אני מסכים להשאיר אצלה ממצא מפליל, ואני יודע שייטכן שאני אשלם על כך מחיר כבד של ישיבה בבית סוהר... הכל שווה לי, העיקר לא להישאר עוד רגע בתוך הניסיון... אולי אני לא אעמוד בזה... על הפחד הזה, על היראת שמים הזו - מגיע את השכר הגדול של "הים ראה וינס" - כל יציאת מצרים!...

ומביא הגר"ח שמואלביץ - את הגמרא בעבודה זרה (יז, א) מספרת: רבי חנינא ורבי יונתן הלכו בדרך, והיו לפנייהם שני שבילין, האחד היה פתוח לפתח של עבודת כוכבים, והשני היה פתוח לפתח בית שיש בו נסיון של עריות. אמר אחד לחבירו, בא ונלך מהשביל של פתח עבודה זרה, כיון ששחטו את יצה"ר של עבודה זרה, ולא נלך מהשביל של עריות בשביל שלא ישלוט בנו יצר הרע.

אמר לו חברו, בא ונלך על הפתח של בית עריות, ונכוף את יצרנו, וכך

אדם אומר אני עושה עבירה בתוך הבית שלי, מה זה עסק שלך? ... אל תדאג לגיהנם שלי... אבל אומר האוה"ח, התורה באה לרמוז לנו את אשר יסובבו הרשעים ברשעים, כי לא להם לבדם ירעו, אלא יסובבו רעה לכל העולם!

כי תצא אש - מעצמה, צרת העם תתכנה בשם אש, ומצאה קוצים - הם הרשעים שאינם אלא קוצים מכאיבים, שהם קרובים למידת הדין. ונאכל גדיש - אחרי שניתן רשות לאש להבעיר, לא לקוצים בלבד הם מבעירים, אלא ונאכל גדיש, אלו תינוקות של בית רבן, שעדיין אין להם קומה, אלא גדושים שיבולת עם חברתה, והרשות נתנה לבער בהם... או הקמה - אלו גדולי ישראל, כי לפעמים חרב עד צואר הגיעה, מופתי הדור יסודי עולם נלקחים בעוונם כדי להציל על כללות הדור, ולהם יקרא קמה, על דרך "זאת קומתך דמתה לתמר". ולפעמים יגדל החטא, ולא יצילו הצדיקים לבד, וחימה שפוכה על כל שונאי ישראל, והוא אומר **או השדה** - שזה ירמוז על כללות ישראל, ולא יספיקו לא תינוקות, ולא צדיקים להציל - - -

והודיע הכתוב כי יש יום לקל איום, לבוא במשפט עם הסובבים את הדבר, למיתת הצדיקים וגאוני עולם, להשתלם מהם! והוא אומר **שלם ישלם המבעיר** - הם הרשעים הקוצים, את כל אשר הרגו! ו'אמרו ז"ל כי ה' יתן כח ברשעים לסבול שיעור המגיע להם בחטאם, או לרשע רע לשמים ולבריות, כמה יסבול בעד קלקולו'. על כל ההריגות הללו - ישלמו אותם אלו שגרמו ל"במסתרים תבכה נפשי". צריך לדעת שהמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה קורא לימים הללו ימים שהקב"ה נתן לבן אדם כח לתקן את נפשו, גם בדברים הכי שפלים ופחותים הוא יכול לעלות ולצאת מטומאת מצרים, ולהתרומם! אבל חלילה שבימים כה מרוממים תהיה נפילה עוד יותר עמוקה... זה לא משחקי ילדים... שלם ישלם המבעיר את הבעירה. אח"כ בחיים קורה דברים ואנשים לא מבינים למה זה מגיע לי... על כל דבר הכי קטן - משלמים! וזה דבר גדול, זה רציחה בידיים! אח"כ יתבעו אותם בשמים, הם יתמהו, אני רצחתי משהו?!... כן, אתה רצחת שבע נפשות בליל שבת!!! ודי למבין.

כח היהודי - לשבור את מידותיו!...

וכעת אנחנו רוצים קצת להתרומם ביחד:

כתוב במדרש (ב"ר, פז, ו) שאלה היא מטרוניתא את רבי יוסי, יוסף בן שבע עשרה שנה בכל חומא, היינו גיל שהיצרים מתגברים... והיה עושה הדבר הזה?! אתה מאמין שהוא יכל לעמוד בכאלו נסיונות?... בגמ' ביומא (לה, ב) מסופר שהיא נסתה אותו במשך שנה שלמה בטוב וברע, איך הוא שרד?...

אמר לה, בחומש בראשית היו כמה דמויות, יהודה ותמר, ראובן ובלהה, והם היו גדולים וברשות אביהן, א"כ זו עולה יותר גדולה, ובכל זאת התורה לא כסתה עליהם... התורה לא העלימה את זה... יוסף שהיה צעיר, ומחוץ לבית אביו, במצרים שהיא מלאה טומאה... אם הוא היה נכשל - זה היה הרבה פחות עולה... אז למה שהתורה תעלים לנו את זה?!... אלא אם התורה אומרת שהוא עמד בצדקו - אז באמת הוא עמד בצדקו!

והנה, למה המטרוניתא לא האמינה שאפשר לעמוד בכזה דבר?... יש בזה שני מהלכים.

מהלך ראשון - כתוב ב'באר יוסף' (לג"ר יוסף מסלנט) ונקדים הקדמה קטנה:

ידוע, שכשהקב"ה רצה לתת את התורה, הוא סיבב על כל האומות ושאל אותם אם הם רוצים לקבלה, הם שאלו מה כתיב בה? וכל אומה אמרה שאת זה היא לא יכולה כי זה נגד כל הטבע שלה.

למה?... גוי - לא מסוגל להתגבר על הטבע שלו. אם בא לי - אז בא לי! ככה אני, ככה ה' ברא אותי... אבל יהודי יודע שכל העבודה שלו היא להתגבר על הטבע!

הגר"א בקול אליהו (אות א') כתב 'עיקר מה שהבן אדם נברא הוא בשביל לשבור את מידותיו, ואם לא - למה לו חיים'. מה זה למה לו חיים, הרי הוא יושב ולומד... אעפ"כ עיקר ביאת האדם לעולם היא בשביל לשבור את המידות שלו! היהודי יודע - נכון... בודאי שהטבע שלי הוא לא כזה, אבל הקדוש ברוך הוא נותן בי כח **לשבור** את המידות שלי! זה מה שהתורה נותנת לי. אבל גוי לא יכול להבין איך אפשר ללכת נגד הטבע. לכן ההיא מטרוניתא לא הבינה איך יוסף עמד בנסיון.

בסלבודקה אמרו מהלך אחר:

כתוב בילקוט שמעוני (שה"ש ז אות פג) א"ל הוא מינאי לרב כהנא, אמריתו נדה שרי ליהודי בהאי גברא, אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת, א"ל התורה העידה עלינו "סוגה בשושנים".

והנה נשאלת השאלה: איזה תשובה זו סוגה בשושנים, מה תירצת לו?!

אמר הסבא מסלבודקא, היה מלך גדול שהיה לו ארמון פאר, וסביב הארמון הייתה לו 'גינת חמד' מרהיבה ביופיה, ובה כל סכיות החמדה... עצי פרי, פרחים יפהפיים, חיות מחמד, הכל מסודר ומושך את העין... וכמובן כל בני המלוכה משתוקקים להיכנס ולהשביע את נפשם מכל היופי והפאר שהיה בגינה. אך אם תותר הכניסה - הגן ייהרס ויפגם כל הדרו ויופיו. אז רצה המלך לחסום את כולם. איך חוסמים? יש שתי אפשרויות, או לעשות את האפשרות המקובלת, גדר תייל, או לחילופין חומה גבוהה עם שברי זכוכית למעלה, ומי שינסה להיכנס - ייפצע על אתר... או, אפשרות שניה, לעשות לפני החצר גינה סביב כל הארמון, גינת שושנים מרשימה ומרהיבה, יפהפיה, שאדם צריך להיות מושחת לקלקל כזה יופי ולדרוך על השושנים, רק בשביל לספק את יצר הסקרנות שלו.

מה יותר מתאים לעשות? בודאי גינת שושנים, אבל זה תלוי מי הם אנשי הממלכה... אם הם אנשים גסי הרוח נבערים מדעת וחסרי שכל - אין ברירה כי אם בגדר תייל דוקרת ומכאיבה... אבל אם הם אנשים הגונים, עם רמה שכלית, בעלי לב ובעלי רגש - בודאי שיותר מתאים לעשות גינת שושנים יפה ומרשימה סביב לכל ארמון המלוכה.

אתה, גוי - לא יעזור לך מאומה... בלי גדר תייל - אין מצב שתישמר מאיסורי התורה, ככה זה אצל אנשים נבערים מדעת וגסי השכל... אבל אצל עם ישראל - התורה העידה עלינו "סוגה בשושנים", התורה העידה עלינו שאנחנו יודעים להעריך איזה יופי של שושנים מקיף את היהודי שומר תורה ומצוות. ולא שווה לי להשחית כזה יופי בשביל רצונות והנאות של כמה רגעים שהולכים לאיבוד!...

לגוי אין את הסוגה בשושנים, ליהודי יש... המטרוניתא לא תבין את זה לעולם! אך יהודי לא מסוגל להפסיד את כל הגדלות שלו...

הגאון רבי זבולון גרז (אב"ד רחובות) בצעירותו הלך ללמוד בישיבת סלבודקה, וקודם צאתו, קרא לו אביו רבי נתנאל יוסף (שהיה גם מחניכי סלבודקה) והראה לו מדרש (שמו"ר כ, ט), "ויהי בשלח פרעה", ווי... ווי זו צרה. פרעה אמר ווי... למה?

משל למה הדבר דומה, לאדם שמצא צרור של מרגליות ולא היה יודע מה הוא וכו' א"ל לא' בדרך טול אותה והיא שלך... אותו אחד - לקח אותם.

כשהם הגיעו לעיר, אותו אחד - השני - היה מבין... הוא הבין שזה יהלומים יקרי ערך... הוא פתח שולחן גדול, וכל יהלום אפילו הכי קטן - עלה הון תועפות... והיהלומים הגדולים - עוד יותר ויותר... עשרות מליונים! והאיש ההוא ראה, ועיניו כלות, ואין לאל ידיו... עשרות מליונים שהוא הפסיד במו ידיו... הוא החל לעוקק ווי...! או ווי... אותו הדבר, ויהי בשלח פרעה, אחרי שעמ"י יצאו פרעה התחיל לצעוק ווי... למה שלחתי אותם... הרי זה צרור מרגליות שהיו בידי.

שאל הג"ר נתנאל גרז (אביו של ר' זבולון) מה הדמיון?... מילא אותו עני - במשל - היה לו עושר בידיים והוא התעצל לשאתו, מובן שהוא צועק ווי, אבל פרעה - מה הוא צועק, וכי היתה לו ברירה אחרת?!... כי אמרו כולנו מתים, אם ישראל היו נשאים - אמנם זה יהלומים, אבל בשביל יהלומים מתים?!...

אלא - הסביר ר' נתנאל - לא זה הפשט... פרעה ראה איך הופכים להיות סגולה מכל העמים ממלכת כהנים וגוי קדוש, ואז הצטער שהוא לא ניצל את הכח של ה'ראש היהודי' שהיה לו עד עתה... תארו לכם, לקחת אדם עם ראש מבריק וחרוף כמו הרוג'צ'ובער, ולעשות אותו פועל נקיון... זה בזבוז שאין כמוהו! פרעה התחיל להבין, איך עשיתי מהם פועלי בנין?... זה עבודות של כאלו שאינם בני ברית... בשביל זה לקחת יהודים!...! הרי בחכמתם יכלו לרומם ולהעשיר את הממלכה פי כמה וכמה. המשיך ר' נתנאל ואמר לבנו רבי זבולון, אתה כעת צועד לשיבה הקדושה... הימים הכי יפים של החיים זה הימים בשיבה! פתאום אחרי החתונה - הבן אדם רואה מה הוא יכל להרויח מהימים האלו, וכעת הכל מאחוריו, הוא צועק ווי... על מה בזבזתי כאלו ימים יפים?... (מובא בסי' מוסר דרך עמ' קצ"ג).

זה הימים הכי יפים - תשאלו כל אברך... הימים הכי יפים זה הימים האלו, עשרים וארבע שעות עומדים לרשותך! שום דבר בעולם לא מפריע אותך! הכל כבר מוכן לך, ואפשר לנצל את זה ולהתרומם גבוה גבוה... תראה שלא תצעק אח"כ וויי...

יהודי יודע מה מקיף אותו. בחור יודע מה זה להיות **בן תורה**! עם כל הנסיונות האלו ואתה נכשל אתה מאבד את כל היופי הזה... את כל הזוך, את כל הטוהר, ואת כל שלמות הנפש... אח"כ צועקים וויי... וביותר עומק: "מה תצעק אלי דבר על בני ישראל ויסעו", ושואלים כולם, הרי תפילה בעת צרה זה דאורייתא! למה הקב"ה אומר למשה לא להתפלל!

וקיבלנו ממרן רה"י, וממרן שה"ת - זיע"א, שכאשר רוצים להשיג אצל הקב"ה דברים שהם למעלה מגדר הטבע - גם אני צריך לעשות דברים שהם למעלה מגדר הטבע. אם אתה רוצה לקנות בנין גדול אי אפשר לקנות אותו במחיר של דירה... אם אתה רוצה לבקש מהקדוש ברוך הוא דברים שהם למעלה מגדר הטבע - תצא גם אתה מגדר הטבע שלך. מה תצעק אלי - - - ובתרגום קבלתי צלותך, את התפילה שלהם כבר קיבלתי! וכ"ה במד"ר (כא, א), כעת אני רוצה ממכם דבר של מסירות נפש... דבר אל בני ישראל ויסעו!

במשך חכמה (שמות כ, יח) כתוב דבר נורא: מובא בסי' הללי נפשי להרה"ג הלל קופרמן: "וראיתי להביא כאן את דבריו המבהילים של המשך חכמה, שמתאר איך האיש הישראלי בכוחו להתגבר על תאוותיו, וכיון שעולם ברא ברצון, הרי יכולת ביד ה' לגזור נצחיות לנפש ברצון, ושכר רוחני והשגה אלוקית ברצון. אם כאשר יגבירו בחירתם על חוקי הטבע מסיבת רצון השם יתברך, דהיינו אני רוצה, אבל הקב"ה לא רוצה, אז אני מגביר את הבחירה שלי לעשות את רצון הקב"ה, אז יבוא להם שלמות האמיתי. וזה עיקר התכלית כמו שאמרו חז"ל במדרש, הרי תאוות האכילה ושאר ההנאות - **למשחק** לאיש הישראלי להתגבר עליהם מחמת רצון ה' ותורתו, הלא עבור זה הוא מתקרב בהתקרבות היותר נמרץ להשם יתברך, ועבור זה משיגים השלמות האמיתי.

כאשר אדם לא עומד בניסיון, זה לא רק מה שהוא איבד... על אותו רגע שאני מתגבר על עצמי - מה אני משיג? אני משיג דברים שאני לא יכול להשיג לגמרי!!! הכח של היהודי כשהוא מתגבר על עצמו - הוא פי עשרת מונים! בלי שיעור ובלי גבול!!!

במסילת ישרים (פרק י') כותב "שכבר יכבה אש התאוה הגופנית בהתגבר בו החמדה האלוקית"... אה... איזה מילים... (המשגיח של אור אלחנן לצעירים, חיבר על זה ניגון מרגש ומיוחד...)

אדם יכול להגיע לחמדה האלוקית... לנפשי חולת אהבתך... להגיע לנכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'... ליבי ובשרי ירננו לקל חי... הבשר שלי כבר מרנן...

כל גדולי עולם שראינו, עם מה הם הגיעו? עם זה שהם ידעו להתגבר על הרצונות שלהם!

וסיפרנו כבר, שהיה ילד קטן ממקורביו של מרן רה"י זיע"א שהיתה לו סכרת נעורים, וזה גורם שהרבה דברים מתוקים אסור לו לאכול... יום אחד הוא אומר לאמא שלו, היום - לא יעזור כלום, אני רוצה סוכרייה... כל הילדים אוכלים סוכריות, גם אני רוצה! ואמא שלו מנסה להרגיע אותו, זה מסוכן לך... ניתן לך משהו אחר... לא! סוכרייה...!

עד שהאמא אמרה, אתה יודע מה? בא נשאל את הרב שטיינמן, מה שהרב יגיד... הילד הסכים, אני כבר יסביר לרב שטיינמן... הם נכנסו לרה"י, האמא הסבירה את השאלה, והרב שטיינמן מסמן לאמא שהוא רוצה לדבר עם הילד לבד... היא יוצאת, והוא פונה אל הילד בחיבה ושואל; מה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?... הילד אומר לו על אתר: "גדול הדור"! כמו הרב שטיינמן... שאל אותו הרב שטיינמן, איך נהיים גדול? איפה מפסיקים להיות קטן ונהיים "גדול"? אמר לו הילד, הרב גדול, אז שהרב יגיד לי...

אמר לו הרב, קטן - זה מי שהוא עושה את מה שהוא רוצה. אדם גדול - גם אם הוא רוצה משהו מסויים, הוא עושה את מה שצריך! הוא יודע להתגבר על עצמו...

הילד יצא בהתלהבות מהחדר ואמר לאמא, אמא, אני לא צריך שום סוכריות... תזרקי אותם לפח... בשביל סוכריה אני לא יהיה הרב שטיינמן!...

כמה שבן אדם יותר גדול - כך הוא מוותר על הרצונות שלו. מרן רה"י זיע"א סיפר לנו על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל - שבאופן קבוע מה שהוא היה רוצה - הוא עשה הפוך...! ומי שהכיר את הרה"י, גם הוא היה כזה... הוא עשה בדיוק הפוך ממה שהוא רצה.

וזה אחד מן הדברים שאנחנו יכולים להתרומם איתם כל כך הרבה... וכל כך חבל להפסיד את זה, למה להישאר קטנים... בואו לגדול.

כתוב בפסוק בשיר השירים (א, ט): "לסוסתי ברכבי פרעה דימיתך רעייתיי", שהוא לכאוף משולל הבנה. אומר רבי חיים מואלוז'ין בנפש החיים, אין לך שבח יותר גדול מזה... אם היינו רואים את המצרי יושב על הסוס והסוס דוהר, והמצרי האכזר מניף ידו עם השוט, איך זה נראה לנו, מי המנהיג ומי המונהג?... מה השאלה בכלל... פשוט שהמצרי הוא המנהיג, והסוס הוא המונהג... אבל כשהגיעו ליס, והסוס שעט לתוך המים, והמצרי שיושב עליו ומבין מה הולך לקרות פה - מנסה לעצור אותו בכל הכח, אך הסוס לא נשמע לו... הוא ממשיך לדהור עד ש"סוס ורוכבו רמה בים"... מי היה המנהיג האמיתי ברגע הקריטי?... הסוס... אתה עשית מה שהסוס רוצה.

אומר רבי חיים מואלוז'ין - מי מנהיג את הבריאה?... הקדוש ברוך הוא! אבל האמת שאתה! הקדוש ברוך הוא מנהיג את הכל - זה ודאי, אבל הוא ברא בריאה שמסורה כביכול להתנהגות שלך! אם אתה מתנהג כמו שצריך - גם אם כביכול יש איזה רצון לעשות דברים לא טובים - הקב"ה לא עושה, והפוך, אם ההתנהגות שלך היא לא כמו שצריך, גם אם הקב"ה רוצה לתת - הוא כביכול לא יכול לתת. אתה המנהיג של הבריאה!

וכך אומר רבי חיים מואלוז'ין, דע מה למעלה?... ממך! אתה קובע מה שיהיה למעלה.

במצרים הסוס היה המנהיג - היום אתה מנהיג את הסוס. ונפרש שיחתנו:

בגלגולי ישיבת מיר באחת העיירות היתה קהילה של בעלי בתים, הם ביקשו מר' ירוחם לדבר אצלם בבית הכנסת, אך ר' ירוחם לא הסכים... "מה שאני מדבר זה לא בשבילכם"... השיב. והם נפגעו, הם לא הבינו למה... אז רבי ירוחם לקח את הדברים הכי קלים והכי פשוטים שהוא יכול להגיד, והסכים לדבר שם.

והוא דיבר על להחביל את העוה"ז ואת הגוף... ובתוך דבריו אמר משל למה אנחנו דומים? לאדם שרכב ע"ג סוס, ולפתע הסוס התחיל להשתגע... לקפוץ... להשתולל... לדהור במהירות הבזק... והרוכב צעק בבהלה... אמר לו עובר אורח, אתה לא הסוס... אתה רק **רוכב** על הסוס, תרד ממנו...!

אותו דבר - אמר רבי ירוחם - הגוף שלנו זה הסוס שהנשמה רוכבת עליו. והסוס הזה מוביל אותנו להיכן שהוא רוצה... אנחנו מקבלים מכות פה ושם, ולא יודעים מה לעשות... תרדו מהסוס! צעק ר' ירוחם... למה ממשיכים לרכב עליו?... והבעלי בתים שלא הבינו מה הוא רוצה, התחילו לצאת אט אט לדרכם, עד שר' ירוחם נשאר כמעט לבד... הם הראו עד כמה המשל היה נכון...

כבר יצאנו ממצרים היום תנהיג אתה את הסוס - הגוף - תשליט שכל על הרצון... וברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלם אתו.

לסוסתי ברכבי פרעה דימיתך רעייתיי. תנהיג אתה את הסוס, ולא שהסוס ינהיג אותך... תנהיג אתה את הגוף שלך. גם אם הגוף רוצה - תתגבר עליו... אבל ככה זוכים! לא חבל להפסיד כזה דבר!...

המסירות נפש של היום - -

בדברי אמת (להגאון ר' משה לפידות) כתוב בהקדמה בשם הגאון מוילנא, שלאחר פטירת האדם, כשמולכין אותו מביתו לקבר, פותחים לו למעלה את כל שערי גן עדן ואת כל שערי הגיהנם. ומראים לו מה הוא יכל לקבל בגן עדן אילו הוא היה מתנהג כמו שצריך, ומה הוא מקבל היום... **ומרוצב צער שיש אז לאדם - אם הוא היה חי והיה לו את הצער הזה בחייו - הוא היה מת מאה פעמים!**

אפשר כל כך הרבה להשיג, על מה מבזבזים את הזמן?... נחשוב רק רגע - מה המסירות נפש שמבקשים מאיתנו היום, מה?...!

פעם - לא היה מספיק מה לאכול, היה קר... לא רצו להתחתן עם בני תורה, אבל היום - ברוך ה' יש את הכל, איפה יש מסירות נפש?... אבל גם היום יש, מה?... תגיד לעצמך לא! אתה רוצה הנאה מסויימת או איזה מכשיר כל שהוא.

בגמרא כתוב שהיה מקום שנקרא 'קושטא', ושם היו מאד מקפידים לדבר רק אמת, ולא היו מתים שם במקום ההוא. פעם אחת הגיע לשם מישהו, והוא אמר שם איזה שקר מחוסר ברירה, וזה גרם שהתחילו אנשים למות, אז זרקו אותו משם!

צריך לדעת גם אנו, אם אנחנו רואים מישהו עם המכשירים הטמאים, ואפילו טומאה קלה, הוא מביא את מלאך המוות, לפה ולכל כלל ישראל! מי שרוצה לדאוג לחיים שלו - צריך פשוט לזרוק אותו! לא רק את המכשיר, גם את בעליו...!

מה מבקשים מכן אדם? ... תתגבר על עצמך... אתה רוצה לפטט בלילה עד שעה מאוחרת - תתגבר! מה קרה אם אתה רוצה? ...

ובזה אתה קונה את הכל! זו המסירות נפש של היום! מה כבר מבקשים ממך?!! יש לך לאכול, ויש לך לישון, לא קר לך, ובי"ה יש גם שידוכים. מה מבקשים ממך? תנהיג את עצמך להתגבר על עצמך! תתנהג כמו שצריך.

וזה נקרא שכן אדם הולך נגד הטבע שלו, וזוהו - אומר הימשך חכמה - הוא זוכה למעלות העליונות הכי גדולות!

כאשר אמרנו פעם שבדור הזה כבר לא יהיה יותר עוד אחד כמו מרן שה"ת רבי חיים קניבסקי זצ"ל, כולם יצאו מגדרם... מה זאת אומרת, אני לא יהיה רבי חיים קניבסקי?... ברוך ה', שזכינו לכוזה דור דעה שיש להם שאיפות כ"כ גבוהות. אבל מה היה רבי חיים?... כולו היה מלחמה נגד עצמו!!! רבי חיים לא נתן לעצמו תנומה! הוא נלחם בעצמו בעקשנות...!

רק אתמול סיפר לי חתנו הגאון רבי דוד אפשטיין שליט"א, שכאשר רבי חיים קיבל אירוע מוחי, אמר להם הפרופסור במעייני הישועה, יצמחו לי שערות בכף היד אם רבי חיים יוכל לכתוב... אם הוא יוכל ללכת - זה כבר נס...

באיזו שהיא דרך הדבר נודע לרבי חיים, רב חיים החל מאותו רגע נטל עט בידו והחל לעשות קוים, קו לקו, קו לקו, פס מתחבר לפס, כמו ילד קטן שזה עתה מתלמד לכתוב... עד שפסים התחברו לאותיות, לאט לאט ובטוח, היתה לו סבלנות של **ברזל**, עד שהוא חזר לכתוב ביתר שאת...!

שאלו את הפרופסור כיצד ייתכן הדבר?... אמר להם, כח של רצון הוא מעל לכח הרפואה... אין לרפואה שליטה על זה...

עוד סיפר ד"ר הרט, שרבי חיים הוצרך לעשות תרגילי פיזיותרפיה, לחזק את כחותיו, ולאנשים אפילו בגיל יותר צעיר ממנו - הדבר קשה ומעצבן. אך רבי חיים שהיה עקשן, ורוצה להישאר בריא וחזק - עשה את התרגילים האלו עם כל הדבקות ובמלוא הרצינות! הוא זכה לעוד הרבה שנים, שהוא נתן לכלל ישראל...! זהו כח הרצון, לדעת לרצות להתגבר!

ועוד מקרים היו עם רבי חיים, לפעמים היו העיניים נעצמות לו מרוב עייפות והוא לא ויתר...

סיפר לי הגאון ר' יוסף זלצברג, שסיפר לו בנו, בעל העובדא, שהוא בא לרבי חיים לשאול אותו איפה נמצא חז"ל מסויים, ורבי חיים לא זכר באותו הרגע, אז הוא ישב במשך לילה שלם לחפש את החז"ל הזה!! למחרת הוא בא אליו לומר לו איפה זה נמצא, והלה תמה, בשביל מה הרב היה צריך כל כך לטרוח...?

אמר לו רבי חיים, זה לא בשבילך... הגמרא אומרת שאחרי המאה ועשרים של הבן אדם שואלים אותו את כל הדברים, עושים לו מבחן... אם ישאלו אותי איפה החז"ל הזה - מה אני אומר להם?... אז לכן חיפשתי, שאני אדע מה לענות...!

בדור שלנו, אם ישאלו בשמים איפה נמצא חז"ל מסויים, מה יגידו?... שכחתי את המחשב בבית, זה מופיע לי ב'אוצר החכמה'... בשמים אין אוצר חכמה... אין. רבי חיים ידע לענות.

ההשפעה שיש במקום תורה

ונסיים בדבר אחרון, דבר כל כך נכון ואמיתי:

אתמול השתתפתי בשבע ברכות, ודיבר שם הגאון הרב יפרח, ראש ישיבת 'שערי תשובה וחיים' (ברמת אלחנן). זה ישיבה לבעלי תשובה, שהיתה בנשיאות מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל.

פעם הגיע לשם אדם אמיד ובעל יכולת, והציע להם, אני אתן לכם בנין גדול, משכורות, כל מה שצריך בשביל ישיבה, אבל בתנאי אחד, שהישיבה לא תהיה בבני ברק... בבני ברק יש מספיק ישיבות, תְּזַכְּנו עוד מקומות...

אך הרב בעדני שהיה מתייעץ בכל דבר עם מרן הרב שך זצ"ל, הלך לשאול את הרב שך. אמר לו הרב שך, אם המטרה היא בשביל כסף וכבוד - למה לא... זה משתלם. **אבל 'ישיבה' - זה רק בבני ברק!** והסביר: הרי איך הופכים בעלי תשובה להיות יראי שמים ועובדי ה'?! לא רק בגלל שאתה יודע לדבר יפה ולהלהיב את הלבבות... זה גם טוב, אבל כאשר הישיבה נמצאת בסביבה של בני תורה, בבני ברק... רואים איך נראים בני תורה, איך נראים יהודים שומרי תורה ומצוות, כמה נאים מעשיהם... כמה שמחה יש לבני תורה, איזה שלווה נפש יש להם... איזה ילדים נחמדים... **זה משפיע עליהם יותר מכל הדיבורים שלך!** במקום אחר הם לא יראו את כל זה...

ישיבה בנויה בשביל לראות את הבחורים הבני עלייה... זו עיקר מעלתה של ישיבה! ודברי הרב שך לכאורה זה מה שכתוב במשנה באבות (ו, י) שרבי יוסי בן קיסמא אמר, אמרתי לו, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם - איני דר **אלא** במקום תורה!

לפי שבשעת פטירתו של אדם מלון אותו תורה ומעשים טובים בלבד.

וסיפר הג"ר אליהו מן שהוא שאל פעם את רבי חיים, מה החידוש?... טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף?...

אמר לו הגר"ח, הוא שכנע אותו שהוא יתן הרבה כסף בשביל להקים הרבה ישיבות... אבל אם זה לא מקום של תורה זה לא יעזור... צריך לראות את הבן תורה המאושר... את הבן תורה השמח...

מי בונה ישיבה?... הבני עלייה האמיתיים עם הגישמאק, לראות יהודי שבאמת לא מכור ליצרים שלו... את השמחת חיים שלו, את האהבת חסד שלו, את הגישמאקייט שלו... זה מה שבונה ישיבה! כעת אנחנו יוצאים לפרשת בשלת, זו הפרשה האחרונה של ה'שובבי', שוב"ב זה כל אחד באופן פרטי, יתרו ומשפטים זה כבר שובבי"ם, זה שייך לכלל... בואו קודם כל נתחיל עם השובבי הפרטי שלנו.

היום זה הזמן לעבוד על השוב"ב הפרטי שלנו, אנחנו מקבלים על עצמנו, לשמור את מה שצריך, ולזכות ולהיות "אורח חיים למעלה למשכיל"! אמן.

לעי"נ

הר"ר יוסף יהודה יעקובוביץ זצ"ל
בן הר"ר יעקב הי"ד
נלב"ע י"ז שבט תשס"ז

תנצב"ה

לעי"נ

הגאון הגדול רבי מרדכי דוד בן ר' ברוך לוי זצ"ל
בעל ה'דרכי דוד' וראש ישיבת 'עץ חיים'
נלב"ע ז' שבט תשכ"ז

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן שיעור דף היומי ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 1000729 כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיגו לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025 כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של כ5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com